

قصه‌های کوچک برای بچه‌های کوچک

■ مؤلفان:
شکوه قاسم‌نیا
جعفر ابراهیمی
■ ناشر: قدیانی
■ سال چاپ: ۱۴۰۰
■ تعداد صفحات: ۶۴

این مجموعه دوازده جلدی از آثار دوست‌داشتنی شکوه قاسم‌نیا است؛ هر کتاب حاوی قصه‌هایی ساده و مصور است. کودک خردسال به راحتی این قصه‌ها را درک می‌کند و به او برای خیال‌بازی و رویابافی کمک می‌کند. در این کتاب‌های جذاب، جعفر ابراهیمی شاهد نیز شکوه قاسم‌نیا را همراهی می‌کند تا مجموعه‌ای جذاب را به کودکان این سرزمین هدیه بدهند. این مجموعه را قدیانی منتشر کرده...

مجموعه خودم می‌خوانم

■ مؤلفان: عبدالرحمان صفاریور، شکوه قاسم‌نیا
■ ناشر: افق
■ سال چاپ: ۱۳۹۷
■ تعداد صفحات: ۶۰۰

این مجموعه بزرگ چهل‌ودو عنوانی، یکی از هیجان‌انگیزترین مجموعه‌هایی است که هر کودکی می‌تواند آن را تجربه کند. هدف از انتشار مجموعه کتاب‌های «خودم می‌خوانم» ترویج کتاب‌خوانی، افزایش لذت خواندن و ایجاد عادت به مطالعه در کودکان است. نوسوادان کلاس اول، به‌تدریج که خواندن را می‌آموزند و با شکل حروف و صداها و کلمه‌ها آشنا می‌شوند. این مجموعه را افق منتشر کرده...

مجموعه لالایی‌های کودکان

■ شاعر:
شکوه قاسم‌نیا
■ ناشر: با فرزندان
■ سال چاپ: ۱۴۰۰

این مجموعه سه‌جلدی در بخش شعر خردسال نهمین دوره جشنواره کتاب برتر انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان تقدیر شده است. هر کتاب دارای ۱۲ شعر لالایی است. لالایی خواندن برای کودکان مزایای زیادی دارد که یکی از آن‌ها ایجاد رابطه بهتر بین والدین و کودک است. این مجموعه هیجان‌انگیز را نشر «با فرزندان» منتشر کرده است.

اتل مثل کلمه

شکوه قاسم‌نیا از آغازگران جریانی بود که امروز به نام «شعر کودک و نوجوان» می‌شناسیم

که امروز به عنوان شعر کودک و نوجوان می‌شناسیم. پیش از آن، اگرچه شاعران انگشت‌شماری چون محمود کیانوش، پروین دولت‌آبادی و عباس یمینی‌شریف، سروده‌هایی در حال‌وهوای کودکی داشتند، اما شعر کودک و خردسال به مفهوم امروزی آن تقریباً وجود نداشت یا اگر بود بسیار کم‌رنگ بود.

از آن‌جا که در مهد کودک‌ها و کتاب‌های پیش‌دبستان و دبستان شعرهای مناسبی برای این طیف از مخاطبان نداشتیم و آنچه بود نظم‌های تربیتی و آموزشی و در بهترین حالت، قصه‌های منظوم و معروف زنده‌یاد منوچهر احترامی با عنوان «حسنی» بود، قاسم‌نیا تمرکز و وجهه همت خود را در تمام این سال‌ها بر شعر خردسال و کودک نهاد. او تلاش کرد مولفه‌های این گونه شعری را کشف و استخراج کند. مولفه‌هایی که تمام آنها در شعرهای خود او و بر برخی چهره‌های شاخص این حوزه مشهود است و در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهیم کرد.

در کارنامه درخشان کاری شکوه قاسم‌نیا بیش از ۴۰۰ عنوان کتاب به چشم می‌خورد؛ کتاب‌هایی با شمارگان بالا که تاکنون به چاپ‌های متعدد رسیده‌اند. حوزه کاری قاسم‌نیا البته تنها به شعر کودک و خردسال محدود نمی‌شود. او علاوه بر شعر، داستان و رمان هم نوشته است، نقد و نظریه و مقاله در حوزه ادبیات کودک هم منتشر کرده. برای بسیاری از برنامه‌های کودک تلویزیون و برخی فیلم‌ها و نمایش‌های کودکان، ترانه‌سرایی کرده و سردبیری نشریات و مسئولیت صفحات شعر برخی مجلات مثل رشد کودک، کیهان بچه‌ها، شاپرک و... را نیز به عهده داشته است.

کتاب‌های خانم قاسم‌نیا بارها و بارها جوایز معتبری را از آن خود کرده که برخی از آن‌ها عبارتند از: لوح زرین از دومین جشنواره کتاب کودک و نوجوان کانون پرورش فکری در سال ۱۳۶۹، کتاب برگزیده هشتمین دوره کتاب سال وزارت ارشاد برای کتاب «گلک چه مهربان است»، جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۱، دیپلم افتخار از یازدهمین جشنواره کتاب کودک و نوجوان کانون پرورش فکری برای کتاب داستان «هللی فسقلی در سرزمین غول‌ها»، دیپلم افتخار از دوره‌های جشنواره کتاب کودک و نوجوان کانون

انقلاب را که اندکی هم به دنیای نوجوان پهلومی‌زد در کتاب «بوی گل نارنج» خواندم و با کلمات شاعرش به آن روزها سفر کردم:

یادش به خیر آن روزگران / آن روزهای آتش و خون / آن روزگاری که هر کس / یک حلقه از زنجیر ما بود...

بعدها در برنامه کودک، مجله کیهان بچه‌ها، مجله رشد و... شعرهای دیگری شبیه اینها را خواندم و هنگامی که عضو کتابخانه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شدم با دیدن کتاب‌هایش دریافتیم شاعر این شعرها «شکوه قاسم‌نیا» نام دارد. شکوه قاسم‌نیا، سراینده شعرهای خاطره‌انگیز و کودکانه‌ای است که اکنون من و همسالانم به همراه فرزندانمان با شنیدنشان در هر فضا و مکانی، به دنیای شگفت‌انگیز کودکی و روزهای دور برمی‌گردیم؛ چشم‌هایمان را می‌بینیم، شعر را حفظ می‌خوانیم و روح و جانمان تازه می‌شود.

کودکی پیر و مجرب

شکوه قاسم‌نیا (با نام اصلی فاطمه همدانی) متولد ۱۳۳۴ در تهران است و حالا سن‌وسالی نزدیک به هفتاد سال دارد. اگر چه دل و جانش گویی هنوز کودکی بازیگوش و خیال‌پرداز است. کسی چه می‌دانست که دانشجوی علوم سیاسی و فارغ‌التحصیل دانشگاه شهید بهشتی آن سال‌ها، روزی یکی از معروف‌ترین و محبوب‌ترین شاعران و نویسندگان خردسال و کودک امروز ایران باشد؟

قاسم‌نیا از همان دوران جوانی، برخلاف رشته تحصیلی‌اش، مسیر زندگی خود را انتخاب کرد. در سال ۱۳۵۸ در طبقه‌ای از خانه پدری‌اش، مهد کودک کوچک و خصوصی به نام «عمه‌جون» دایر کرده بود که چندتایی کودک در آنجا ثبت‌نام کرده بودند و او مربی آنها بود. پس از آن برای ارتقاء کارش در نخستین سمینار «ادبیات کودک» در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شرکت کرد. در این سمینار بود که با نویسندگانی چون مصطفی رحماندوست، وحید نیکخواه آزاد، بیوک ملکی، جعفر ابراهیمی شاهد و... آشنا و باب گفت‌وگویش با این فعالان حوزه ادبیات کودک گشوده شد. در سال‌های بعد او به همراه این چند تن آغازگر جریانی بود

انسبیه موسویان روزنامه‌نگار

شعر تیتراژ برنامه تلویزیونی «علی کوچولو»، ترانه‌های برنامه تلویزیونی «محلّه بهداشت»، ترانه برنامه تلویزیونی «گنجشک اشی‌مشی»، ترانه برنامه تلویزیونی «عمو پورنگ» و بسیاری از برنامه‌های دیگر... کدام‌یک از ما با این شعرها و ترانه‌ها خاطره نداریم؟ کدام‌یک از ما این شعر خیال‌انگیز را در کتاب چهارم دبستان بارها و بارها از حفظ نخوانده‌ایم:

خبری داشت کلاغ / گفت در گوش درخت / برگ‌ها تک‌تک ریخت / از سر و دوش درخت / سار از شاخه پرید / بال زد تا ته باغ / گفت با سبزه و گل / هر چه را گفت کلاغ / دل هر غنچه پیید / رنگ گلبرگ پرید / برگ بی‌حوصله شد / سبزه خمیازه کشید...

نخستین رویایی من با شعر کودک و خردسال به بیش از سه دهه پیش برمی‌گردد. زمانی که خود نوجوان بودم و شیفته شعر و مشتاق کتاب و مطالعه؛ روزی برای خواهرزاده کوچکم این شعر را که در کتابی دیده و حفظ کرده بودم، می‌خواندم:

چه دکمه‌ی قشنگی / روی لباس من هست
مامان می‌گه همیشه / دکمه‌ها رو باید بست
دکمه‌ی این لباسم / به شکل پینه‌دوزه
اگه اونو ببندم / دلم پراش می‌سوزه!

شعری کوتاه که همه‌چیز در خود داشت: شیطنت کودکی، خیال سرشار، بازی و بازیگوشی، نگاه متفاوت و شاعرانه، سوژه تازه، زبان ساده و امروزی و عاطفه‌ای عمیق. برای من و هم‌نسلانم که تا آن روز در کتاب‌های درسی دبستان فقط شعرهایی چون «من یار مهربانم» و «به دست خود درختی می‌نشام» و «خوشا به حالت ای روستایی» و امثال آن را خوانده بودیم و اصولاً با پدیده‌ای با عنوان شعر کودک و خردسال آشنایی نداشتیم، خواندن و شنیدن چنین شعرهایی مثل قدم‌نهادن آلیس در سرزمین عجایب بود:

تو دقترم می‌کشم / قناری قشنگی
می‌خوام که رنگش کنم / با یک مداد رنگی
اما قناری من / بال و پرش رو بسته
چون که مداد زردم / نوک نداره، شکسته!
حتی زیباترین شعر کودکانه درباره